

**Α' ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ**
Λεοντίου Α' 149, Τ.Τ. 3022, Τ.Θ.51687, 3507 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ.: 00357 25 871402, Φαξ: 00357 25 305293
Email: tech-scholi1-lem@schools.ac.cy

01 Φεβρουαρίου 2022

Η ιστορία της κυπριακής εκπαίδευσης, όπως την έζησα

Προ των πυλών της αφυπηρέτησής μου, το παρόν περιγράφει την πορεία μου στην εκπαίδευση, η οποία ταυτίζεται χρονικά με την ιστορία της εκπαίδευσης του ανεξάρτητου κυπριακού κράτους.

Το έτος 1962, η πρωτοβάθμια εκπαίδευση έγινε υποχρεωτική! Από το 1963 έως και το 1969 φοίτησα στο Δημοτικό Σχολείο Μουσουλίας. Η καμπάνα της εκκλησίας του Αποστόλου Λουκά, η οποία είχε το ίδιο προαύλιο με του σχολείου, κτυπούσε καθημερινά στις 07:30 το πρωί για την έναρξη των μαθημάτων. Το πρωινό κτύπημα της καμπάνας προσανατόλιζε χρονικά και τους βοσκούς για την οργάνωση των εργασιών τους. Τα ρολόγια χειρός ήταν σπάνια. Το σχολείο ήταν μονοδιδάσκαλο, οι δε 31 μαθητές και των έξι τάξεων χωρούσαν σε μία αίθουσα, η οποία στηριζόταν από μια καμάρα στο κέντρο της. Το χειροκίνητο κουδούνι κτυπούσε μόνο μία φορά, στις 10:30 η ώρα, για να σημάνει τη λήξη του μοναδικού 30λεπτου διαλείμματος. Αξιοσημείωτο είναι ότι δεν είχαμε ηλεκτρικό ρεύμα στο χωριό μέχρι και το 1968, χρονιά κατά την οποία φοιτούσα στην πέμπτη τάξη του Δημοτικού. Ασφαλώς μελετούσαμε στο σπίτι με το φως από τις λάμπες πετρελαίου.

Σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία της Κύπρου ο διδακτικός χρόνος ήταν κατά 80% περισσότερος από ό,τι είναι σήμερα, όπως εξηγείται πιο κάτω. Τα μαθήματα διεξάγοντο από τη Δευτέρα έως και το Σάββατο, καθώς και τρεις 60λεπτες ώρες κάθε απόγευμα καθημερινά εκτός Σαββάτου. Αθροιστικά, ο διδακτικός χρόνος ήταν κατά είκοσι 60λεπτες ώρες μαθήματα τη βδομάδα περισσότερος από ό,τι είναι σήμερα, που αντιστοιχεί με 4 επιπλέον μέρες τη βδομάδα. Επιπλέον, ο διδακτικός χρόνος ήταν κατά 12 μέρες περισσότερος στο τέλος της σχολικής χρονιάς, καθώς η λήξη των μαθημάτων ήταν ορισμένη στις 28 Ιουνίου αντί στα μέσα Ιουνίου, όπως είναι σήμερα.

Δεν είναι τυχαίο που η Δρ Μαρία Ευθυμίου, Ιστορικός και καθηγήτρια του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, διαπίστωσε σε έρευνά της ότι πριν από 40 χρόνια οι απόφοιτοι μαθητές Δημοτικών Σχολείων είχαν περισσότερες γνώσεις από τους απόφοιτους Λυκείων σήμερα.

Επιπλέον, στο μονοδιδάσκαλο Δημοτικό Σχολείο είχα την ευκαιρία, όπως και άλλοι μαθητές, να εξασκηθώ στην αλληλοδιδασκτική, προκειμένου να βοηθήσουμε τον δάσκαλο. Αργότερα, στο πανεπιστήμιο διδαχθήκαμε στα παιδαγωγικά:

Πώς μαθαίνει ο άνθρωπος;

10% από το διάβασμα

20% από διάλεξη

30% από οπτικά μέσα

50% από διάλεξη και οπτικά μέσα

70% από διάλογο

80% από λύσεις πραγματικών προβλημάτων

90% όταν διδάσκει άλλους (αλληλοδιδασκτική).

Το 1969, με την αποφοίτησή μου από το Δημοτικό Σχολείο, παρακάθισα σε εισαγωγικές εξετάσεις για να εξασφαλίσω μια θέση στα εξατάξια Γυμνάσια ή στις εξατάξιες Τεχνικές Σχολές, διότι δεν υπήρχαν κτιριακές εγκαταστάσεις να στεγάσουν το σύνολο των αποφοίτων Δημοτικών Σχολείων. Το 1980, τα εξατάξια Γυμνάσια διαχωρίστηκαν σε Γυμνάσια και Λύκεια, όπως είναι σήμερα. Οι εισαγωγικές εξετάσεις για τα εξατάξια Γυμνάσια λειτούργησαν από το 1965 έως και το 1974. Η πλειονότητα των αποφοίτων των Δημοτικών Σχολείων αποτύγχαναν να εξασφαλίσουν θέση. Αυτοί φοιτούσαν σε ιδιωτικά σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, τα οποία άρχισαν τη λειτουργία τους τη δεκαετία του 1960. Τα ιδιωτικά σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης ήταν ομολογουμένως χαμηλότερου επιπέδου από τα δημόσια σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης. Άλλοι απόφοιτοι των Δημοτικών Σχολείων, από την ηλικία των 12 ετών, αποτελούσαν εργατικό δυναμικό στην αγορά εργασίας. Αξιοσημείωτο είναι ότι στα δημόσια σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης τα δίδακτρα ανέρχοντο στις 15 λίρες (£15) ετησίως, ποσό που ισοδυναμούσε με μισό μηνιαίο μισθό του μέσου Κύπριου εργαζόμενου, δηλαδή €1000 σήμερα. Μερικοί που ήμασταν άριστοι μαθητές είχαμε επιστροφή αυτού του ποσού ως υποτροφία στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Από το 1969 έως και το 1975 φοίτησα στην Τεχνική Σχολή Λευκωσίας με γλώσσα διδασκαλίας την καθαρεύουσα και σύνολο μαθητών 44 ανά τάξη. Στο τέλος της κάθε σχολικής χρονιάς παρακαθόμασταν προαγωγικές εξετάσεις σε όλα τα μαθήματα. Από το 1976 έως και σήμερα οι προαγωγικές εξετάσεις στη Μέση Εκπαίδευση περιορίστηκαν στα λεγόμενα «κύρια» μαθήματα (βλέπε άρθρο μου στο διαδίκτυο «Η επαναφορά της Μέσης Εκπαίδευσης στον κλασικό της σκοπό»). Το 1976, τα σχολικά εγχειρίδια άρχισαν να εκδίδονται στη δημοτική γλώσσα και όχι στην καθαρεύουσα, πλην όμως με πολυτονικό σύστημα, το οποίο καταργήθηκε και αυτό το 1982 και καθιερώθηκε το μονοτονικό. Την αλλαγή της καθαρεύουσας γλώσσας στη δημοτική την αφήνω στην κρίση των ειδικών γλωσσολόγων, παρόλο που έχω άποψη.

Ο διδακτικός χρόνος στη Μέση Εκπαίδευση ήταν κατά 60 μέρες ή 43% περισσότερος από ό,τι είναι σήμερα ετησίως, δηλαδή 200 μέρες τότε αντί 140 σήμερα. Πιο αναλυτικά, 33 Σάββατα, 18 μέρες, διότι η λήξη των μαθημάτων ήταν ορισμένη την πρώτη βδομάδα του Ιουνίου, αντί στα μέσα Μαΐου όπως είναι σήμερα, συν 12 μέρες το δεύτερο ήμισυ του Ιανουαρίου ελέω εξετάσεων τετραμήνων που διεξάγονται σήμερα.

Μετά τις σπουδές μου στην αλλοδαπή, από το 1978 έως και το 1986 -και ιδίοις εξόδοις, καθότι προερχόμενος από 10μελή προσφυγική οικογένεια- διορίστηκα ως εκπαιδευτικός το 1990 στην Τεχνική Εκπαίδευση.

Πέρα από τα πιο πάνω τρωτά στη σύγχρονη κυπριακή εκπαίδευση, επισυνέβησαν και τα εξής τρία αρνητικά τινά κατά τη διάρκεια της 32ετούς υπηρεσίας μου:

α) Η καθιέρωση του Ενιαίου Λυκείου από το 1995 έως το 2015 ήταν παταγώδης αποτυχία, διότι υποβίβασε το επίπεδο των απολυτηρίων των Λυκείων μας.

β) Η καθιέρωση των εξετάσεων τετραμήνου (βλέπε άρθρο μου στο διαδίκτυο «Περί εξετάσεων τετραμήνων στα Λύκεια και στις ΤΕΣΕΚ»)

γ) Ο κατατεμαχισμός των κλάδων στην Τεχνική Εκπαίδευση σε πολλές ειδικότητες.

